

ESZMÉK ÉS ESEMÉNYEK

A MAGYAR PÜSPÖKÖK „AD LIMINA” LÁTOGATÁSA

Az új szabályzat értelmében a pápa ötvenként együtt fogadja egy-egy ország püspökeinek hivatalos „ad limina” látogatását. Hazánk püspökei először most a húsvét utáni héten utaztak így közösen Rómába. Keddtől péntekig Lékai László bíborosi címtemplomában, valamint a nagy római bazilikákban mutattak be koncelebrált szentmisét. A Szentatya ápr. 14-én, csütörtökön fogadta őket. Lékai bíboros latin beszéddel köszöntötte, kifejezve a magyar népnek és püspökeinek hagyományos hűségét „az élő Péter” Iránt. Megemlékezett Szent László trónfoglalásának 900. évfordulójáról, s ennek emlékére egy a szent király életéből vett jelenetet ábrázoló faliszőnyeget adott át ajándékkul a pápának. A szent király — mondotta — nekünk, mai örököseinek a keresztény hithez való állhatatos ragaszkodást és földi hazánk szeretetét köti szívünkre. „A pluralista közösségben folytatott mindennapi élet mindig a legkülönbözőbb nehézségeket veti fel. Ezeket nem kell szavakkal sem eltűzölni, sem elkendőzni, hanem bölcsen, jóakarattal és bátran megoldani.”

VI. Pál válaszában örömet fejezte ki, hogy a teljes létszámú püspöki kar látogatását fogadhatja. Majd így folytatta: „Hazátokban, amely oly kedves nekünk, ezekben az időkben olyan jelek észlelhetők, amelyek reményt ébresztenek, hogy a vallási helyzet napról napra jobb lesz; ezért hálát adunk Istennek, „akinek kezébe sorsunk le van téve” (Zsolt 30,15). Több kérdés megoldását azonban bizvást várjuk még.” Ezek közül a pápa megemlítette azoknak a férfi és női hívőknek ügyét, „akik érzik a hívást arra, hogy Istennek szenteljék életüket, főleg szegény és különösképpen rászoruló testvéreik szolgálatában”, továbbá az éber gondot a fiatalok vallásos nevelésében, hiszen jórészt ettől függ az egyház jövő sorsa, végül pedig az egyház életében felmerülő belső nehézségeket, — ilyenek azok a mozgalmak, amelyek a püspököknek kijáró tekintély elismerését megtagadják. Krisztus azonban „nemcsak a juhok őrzője, hanem a pásztoroknak is Pásztor” (Nagy Szent Leó), ez megerősítheti a magyar püspököket, hogy visszatérve új buzgósággal és vidáman vállalják munkájukat. „Mi pedig ez alkalommal biztosítunk benneteket, hogy kitarjunk felétek szívünket, és buzgón imádkozunk értetek és híveitekért.”

R.

A PAP ÉS AZ IMÁDSÁG

Túlzás nélkül állíthatjuk, hogy ma az emberek általában sokkal kevesebbet imádkoznak, mint a múltban. Ennek különböző okai vannak. Sokakat ma nem

érdekel más, csak a munka, a pénz és a szórakozás. A sokkal nagyobb és maradandóbb lelki értékeket elhanyagolják. Egy másik ok: a mai ember bizonyos „öndicsőségben” él. Anyagiilag jól megy neki, sok mindent vehet és megengedhet magának. Így nem egyben felmerül a gondolat: megy az Isten nélkül is, éspedig egész jól. Isten tehát fölösleges. Vagy ha nem is von le ilyen radikális következtetést: Isten már csak úgy az élete peremén játszik valamelyes szerepet.

Sokan hangoztatják: Istennek nincs jövője, és így nekünk sem tud jövőt adni.

Be kell vallanunk: mi papok is sokszor a külső dolgoktól, pénztől, élvezettől stb. befolyásoltatjuk magunkat, és a lelki értékeket nem látjuk, nem értékeljük eléggé. Mi is az árral úszunk. Nem vagyunk eléggé kovász, amely a tésztát átjárja. Ha a só ízetlenné válik, akkor értéktelen, kivetendő.

Ha egyszer rádöbrentünk arra, hogy Isten számunkra az egyetlen maradandó és örök jövő, akkor ő lesz nekünk az egyetlen sorsdöntően fontos. A jövőnkkel is úgy vagyunk, mint a lélegzéssel. Minden percben többször lélegzünk, anélkül, hogy gondolnánk rá. Ha azonban valaki nem kap levegőt és fulladozik, az tudja, milyen létfontosságú a lélegzés. Így van ez az ember jövőjével is. Aki az életét értelmetlennek és üresnek találja, az tudja, mit jelent a jövő az ember számára.

Isten a mi egyetlen és maradandó jövőnk. Minden nap imádkozunk ezért az örök jövőért: „Jöjjön el a Te országod.” Isten nélkül igaza van Sartre-nak: életünk egy házhoz hasonlít, amelyen nincs ablak, amelybe semmi fény nem hatol be fölülről. Szerinte az ember élete teljesen értelmetlen. Az ember a legszerencsétlenebb állat. Vagy ahogy a német író, Georg Heym mondja „Tagebücher” c. könyvében: „Nem lett volna-e teljesen mindegy, ha egyáltalán nem születtem volna, mintsem hogy ezt a tartalmatlan életet magammal cipelem. Egyáltalán nem tudom, miért is élek.”

Az evangélikus teológus, Oscar Cullmann mondotta 1971-ben egy strasbourg-i találkozón tartott előadásában: „A katolikus egyház jelenlegi krízisének a protestantizmusban ugyanolyan vagy még nagyobb felel meg. Az ökumenizmus ezáltal új arcot kapott, ti. a szenvedésben való közösséget.” Majd így folytatta: „Egyik oka a hitélet hanyatlásának az imádság elhanyagolása. Azok, akik mindent le akarnak egyszerűsíteni, az imádságot szembeállítják a cselekvéssel. Mintha a nagy dolgokat az Isten országában nem éppen azok művelték volna, akik tevékenységüket az imára építették. A hit süllyedésének nem maga a szekularizált világ a főoka, hanem a keresztyének helytelen magatartása e világgal szemben, ti. a „botránynak” a hitből való kikapcsolása. Szégyellik az evangéliumot, és azt hiszik, megfelelnek feladatuknak a világban, ha nézetüket aszerint változtatják, hogy milyen irányból fúj a szél. Reformok szükségesek, de az imádság és elmélkedés legyen az alapja minden reformnak.

Mi történik, amikor imádkozunk?

Ezt a kérdést okvetlenül fel kell tennünk. Mert ahol semmi sem történik, ott az élethez szükségestől nagyon távol vagyunk. Az Úr figyelmeztet, hogy az imánál ne üres szavakat fecseggünk. „Amikor pedig imádkoztok, ne szaporítsátok a szót, mint a pogányok” (Mt 6,7). Sehoh sem vétkezik az ember annyira a szóval és a szó ellen, mint amikor Istenről és Istennel üres, olcsó, értéktelen szavakkal beszél.

Az Úr nem sok szóra tanította tanítványait, hanem kevésre, amelyek mint súlyos cseppek hullanak lelkükre. Sőt ez a néhány szó lényegében csak egyetlen szó: Miatyánk. A Miatyánk hét kérése csak azt tartalmazza, ami ebben a megszólításban már benne rejlik. Szent Páltól tudjuk, hogy a görögül beszélő közösségekben is az eredeti arám alakját adták tovább: Abba. Az Úr azt akarta mondani, hogy mindenkor, de különösen ha a szavak cserben hagynak bennünket, még akkor is ezt az egyet mondjuk, a döntő, az élethez szükséges szót: „Atya”.

Amint tudjuk, „Abba”-nak a pontos fordítása nem „Atya”, hanem annak kicsinyített formája, ahogy a gyermek szólítja szeretett apját: „Apuka, papa”.^{*} Jézus ilyen (emberileg szólva) vakmerően beszélt Istenről és Istenhez, úgy-hogy jámbor zsidó füleknek ez tiszteletlenül, sőt botránnyosan hangzott. Aki Istennek szívből tudja mondani: „Édes jó Atyám”, az mindent elmondott, amit ember csak mondhat. Szent Pál szerint ez az egész keresztény vallás. „Mivel pedig fiak vagytok, Isten elküldte Fiának a Lelkét szívünkbe, aki azt kiáltja: ‚Abba, Atya’. Tehát nem rabszolga többé, hanem fiú, ha pedig fiú, akkor Isten által örökös is” (Gal 4,6k). Ha tehát imánkban úgy fordulunk Istenhez, mint Atyánkhoz, akkor az ő fiai vagyunk; nem rabszolgák, nem foglyok, nem halálraítéltek a világ halálcellájában, hanem szabadok, akik az életre vannak hivatva, akinek jövőjük van, mert Isten a jövőjük.

A nagy példaképek

Az Úr Jézus és a szentek példája mutatja, hogy sokat kell imádkoznunk, ha Istennek tetsző és Istennel egyesült életet akarunk élni. Állíthatjuk, hogy a harminc éves názáreti magány Jézus számára az Atyával való legbensőbb érintkezés ideje volt. Mielőtt elkezdte nyilvános életét, még egyszer visszavonul negyven napra a magányba. Az evangélisták többször említik, hogy fáradtságos napi munkája után visszavonult egy magányos helyre imádkozni.

A szentek mind az imádság emberei voltak. Szent Pál két évet töltött a pusztában. És mennyi ima van a levelei mögött! Újra meg újra biztosítja híveit, hogy nem szűnik meg értük imádkozni. Innen fakad Isten bőséges áldása apostoli munkájára.

^{*} Más neves exegéták és teológusok ezt cáfolják. Szerintük a szó bizalmas, de nem kicsinyítő, becézó forma. Ez nem illett volna ahhoz a módhoz, ahogyan Jézus Atyjáról beszélt. (Szerk.)

Csak még egy mai példát szeretnék megemlíteni. A mély, szinte misztikus imaéletnek gyönyörű példáját adja a flamand munkáspap, Egid Van Brokhoeven, aki 1967. dec. 28-án, 34 éves korában a gyárban baleset áldozata lett. Naplójába ezeket írja: „Nagy benső vonzalmať éreztem az imához, és imádkozni mentem, relictis omnibus (mindent elhagyva): felismertem, hogy ez a Jóistenhez való legbensőbb viszony számomra minden, és a legértékesebb gondolatok is keveset jelentenek ehhez az Istennel való állandó egyesüléshez képest. Látom, hogy az egész napot Istennel a legmélyebben egyesülve, bensőleg imádkozva lehet eltölteni. És mégis szükséges, hogy bizonyos időre minden munkától visszavonuljunk, hogy egyedül az imának éljünk: ezzel az imának adjuk az elsőséget.”

Helmut Thielicke mondja a mustármag példabeszédének magyarázatánál: „A hit a szív csendjében kezdődik, és mind mélyebben kell behatolnia a csendbe, az Istennel való beszélgetésbe. Éppen mi, mai emberek, akiknek olyan borzasztó sok tennivalójuk van, akik állandóan úton vagyunk: éppen nekünk kellene tudnunk, hogy csak olyan mértékben leszünk láthatók, azaz olyan mértékben hatunk, amennyire beássuk magunkat a termőföldbe, és számos gyökérrel magunkba szívjuk az Isten erejét. Dolgozni imádság és elmélkedés nélkül, azaz csak „fölfelé” (kifelé) nőni, anélkül, hogy ugyanakkor gyökeret eresztenénk a mélybe, és így megfelelő ellensúlyt teremtenénk — annyit jelent, mint önmagunkat belsőleg kiüresíteni. A mag, amely szívünkbe hullott, hallatlan erőt tartalmaz: ki akar törni a burokból, fává akar lenni, gyümölcsöt kíván hozni, dolgozni akar Isten országáért. Ezt az erőt azonban csak a csöndes imában, a Krisztussal egyesült élet által nyerjük el.”

Mit ad az ima

Az ima kihat az egész életre. Az imádkozó pap mindinkább rájön, hogy sok minden fölösleges az életében. Sok minden van, ami útjában áll lelki fejlődésének és lelkipásztori működésének. Mind jobban látja: ez is, az is lényegtelen, vagy nem fér össze az igazi papi szellemmel, híveim talán meg is botránkoznak rajta. Az ima bensőségesebbé, lényegesebbé tesz bennünket. Így egész apostoli tevékenységünk mélyebben hat.

Az Úr erős hitet és imádkozó lelkületet kíván tőlünk. Csak akkor vagyunk igazi papjai, ha egész életünket belevisszük hivatásunkba. Nekünk nem lehet magánéletünk, amely hivatásunktól függetlenül, papságunkon kívül folya le. Amit papi hivatásunknál fogva az egyházban teszünk, az legyen a törvénye személyes életünknek is. Nem mutathatunk külsőleg mást, mint amit élünk. Híveink hamar észrevennék, hogy csak színészkedünk. Az ilyen kettős élet belsőleg szétszakítana bennünket.

Az Úr elsősorban minket nevezett a világ világosságának. Csak akkor fogunk másoknak világítani, ha ez a világosság szívünk olajából táplálkozik,

s így egész életünket felemészti. És csak akkor leszünk kovász híveink számára, ha mindinkább „másik Krisztussá” leszünk. A tapasztalat bizonyítja, hogy Isten országában csak azok dolgoznak eredményesen, akikben az Úr kegyelme működik. Nem a tudósok, nem a szervezők változtatták meg a föld felszínét és hoztak örömet a szívekbe, hanem a szentek. Befolyásuk és életük hatása még sokáig fennmaradt, míg a többiek tetteit hamar elfelejtették.

Hit és ima párhuzamosan halad. Ahol erős a hit, ott az ima magától értedődővé lesz. Ez megfordítva is áll, Aki az imádságot komolyan veszi, abban növekszik a hit is. Ezért ne tekintsük elveszettnek az imádságra és elmélkedésre fordított időt: meghozza az sokszorosan a kamatját a saját és a híveink életében. Túlzás nélkül állíthatjuk: apostoli tevékenységünk annyit ér, amennyire imádkozó papok vagyunk.

Schrek Mihály

„EGYÜTT A REMÉNYBEN” (Róm 5,1-4)

(Ökumenikus áhítaton református templomban katolikus pap imája)

Mennyei Atyánk, a Te hívásodra jöttünk össze. A Te Szavad, hozzánk intézett személyes Igéd egységünk kapcsa. Te oltottad szívünkbe Szent Fiad szeretetét, a Te kegyelmi ajándékok ébresztette fel szerte a világban az evangéliumi hit egységének a vágyát, és ebben az ajándékban részesítettél minket is. Köszönjük Neked.

Most arra kérünk Téged, Benned hívő és Benned bízó magyar gyermekeid, add, hogy ez a Lelked szította egységvágy ne maradjon terméketlen bennünk, hanem váljék az Egyház jobb jövőjét készítő szent akarattá.

Elismerjük, és hittel valljuk, hogy Fiad egy, és Szentlelkedben való felismerése igazság szerint nem vezethetne másra, mint egyetlen közös hitre, egyetlen közös pásztorra, egy akolban egyetlen nyájra. Elismerjük és szégyenkezve valljuk, hogy hitünk tétovasága, feléd ívelő reményünk ernyedtsége és szeretetünk fogyatékos volta okozta Egyházad darabokra esését és az ebben való intézményes megmerevedést. Az evangéliumi igazság féltésének álarca alatt intézményi érdekek, hittől független érzelmi lojalítások és szenvedélyektől fűtött logika állított szembe minket egymással századokon át.

Most a Te Lelked az, Aki egyházainkat a múlt hibáinak, túlzásainak és bűneinek felismerésére és beismerésére vezet, hogy Tőled és egymástól bocsánatot kérve szabaddá legyünk a múlt terheitől. A Te Lelked ébreszti bennünk az Isten titkaiba látó hitet, a jövőbe néző szent reményt és az egységteremtő szeretetet.

Urunk és Atyánk, az a kérésünk, hogy az egyházainkat megújító Lélek-áradás, amelynek az utóbbi években tanúi lehettünk, sodorjon ki ben-